

- De noodzaak van theorie, persoon en praktijk-

1. Verbinding theorie, persoon en praktijk

WAT: Het levenslange leerproces van docenten (in opleiding) wordt gevormd door reflectief ervaringsleren (Kelchtermans, 2001).

HOE: Dit ontstaat door reflectie op ervaringen met aandacht voor zowel het handelen (*de praktijk*), het denken (*theorie*) als de *persoon*.

WAAROM: Het verbinden van praktijk, theorie en persoon is een kerndoel van opleidingsdidactisch handelen van begeleiders en opleiders (Crasborn & Hennissen, 2019). Hierdoor ontwikkeld de lerende enerzijds een breder handelingsrepertoire en anderzijds een grotere geldige kennisbasis op het gebied van professioneel handelen (Kelchtermans et al., 2010).

2. De praktijk

Dit betreft het handelen in de dagelijkse praktijk van de school. Denk aan de lespraktijk, het functioneren in het team, onderdeel uitmaken van de school en haar specifieke context (bijv. visie).

3. De theorie

De theorie bestaat uit twee vormen:

1. Kennis van experts, uit boeken en artikelen.
2. Praktijk kennis van leraren en begeleiders.

4. De persoon

Kennis over jezelf, oftewel **professioneel zelfverstaan** (Kelchtermans et al., 2010) bestaat o.a. uit:

1. *Zelfbeeld*: welk beeld heeft de leraar van zichzelf?
2. *Zelfwaardegevoel*: hoe goed vindt de leraar dat hij/zij het beroep uitoefent?
3. *Beroepsmotivatie*: wat zijn voor de leraar de belangrijke motiverende factoren in het beroep?
4. *Taakopvatting*: Wat moet ik doen en waarom dat?

**Reflectief
ervaringsleren
op de werkplek**

- Opleidingsdidactische methodieken voor het verbinden van theorie, persoon en praktijk -

Startend vanuit de praktijk

- **Observatie en feedback,**
- **bewust voordoen,**
- **samen lesgeven,**
- **real time coaching** m.b.t. digitale technologie.
- **reflectie op ervaringen**

zijn opleidings-didactische methoden om het leren van de praktijk te stimuleren (Crasborn & Hennissen, 2019).

Startend vanuit de persoon

- **Story-line:** het schrijven van de eigen levensloop of onderwijsbiografie.
- **ideale leraar: beschrijven** helpt om inzicht te krijgen in de eigen beelden en opvattingen over eigenschappen en kenmerken van de ideale leraar en die te vertalen naar persoonlijke leerdoelen en leervragen.
- **Kernreflectie: reflectie op de volgende zes lagen** omgeving, gedrag, competenties, overtuigingen, (beroeps)identiteit en betrokkenheid (missie).
- **fricties expliciteren:** het expliciteren van complexe/uitdagende situaties op papier in verhaalvorm.

zijn opleidings-didactische methoden om het leren over de persoon te stimuleren (Crasborn & Hennissen, 2019).

Startend vanuit de theorie

Kennis voor de praktijk:

- **Kernpraktijken:** het leren van basisvaardigheden als opstap naar het leren van complexe onderwijsvaardigheden in eenvoudige situaties.
- **Gericht oefenen:** bewust oefenen van bijv. differentiëren. De lerende en de begeleider leggen de lat steeds iets hoger voor de lerende. De begeleider geeft feedback, aanwijzingen, stelt vragen etc.
- **Werken met cases:** het zien en bespreken van levensechte voorbeelden.

Kennis in de praktijk:

- **Concept mapping:** kritisch kijken naar eigen kennis en theorieën waarmee je in aanraking komt.
- **Stimulated recall:** interview van student en begeleider of omgekeerd om praktijkkennis boven water te halen.
- **Laddering review:** Deze methode maakt het mogelijk precies dat deel van de praktijkkennis van een leraar compact in beeld te brengen dat diens handelen tijdens onderwijsactiviteiten mede stuurt

Kennis van de praktijk:

- **Praktijkonderzoek doen**

zijn opleidings-didactische methoden om het leren van de theorie te stimuleren (Crasborn & Hennissen, 2019).

- Begeleiden we vanuit single en/of double loop leren?-

De theorie

De theorie bestaat uit twee vormen:

1. Kennis van experts, uit boeken en artikelen.
2. Praktijk kennis van leraren en begeleiders.

1. Begeleiden we vanuit single loop leren?

Bij '**single loop**' leren ligt de focus in de begeleiding op **de praktijk** en vooral op het verbeteren van de praktijk. Hoe kun je zorgen dat je les beter verloopt? Dat de leeropbrengsten groter zijn? (o.b.v. Kelchtermans et al., 2010).

De praktijk

Dit betreft het handelen in de dagelijkse praktijk van de school. Denk aan de lespraktijk, het functioneren in het team, onderdeel uitmaken van de school en haar specifieke context (bijv. visie).

2. Begeleiden we vanuit double loop leren?

Bij '**double loop**' wordt niet alleen gekeken naar hoe we ons handelen in de praktijk kunnen verbeteren maar wordt ook het handelen ter discussie gesteld. Doe je wel de goede dingen? Waarom doe je wat je doet? Wat zegt dit over jouw opvattingen? Wat past bij jou als persoon en bij de context van de praktijk? Wat weten we vanuit de theorie? (Kelchtermans et al., 2010).

De Persoon

Kennis over jezelf, oftewel **professioneel zelfverstaan** (Kelchtermans et al., 2010).